Урок № 33. **ЯК РОЗВИВАЄТЬСЯ МУЗИКА**

Дата _____

Клас _____

Мета:

- закріпити набуті знання елементів музичної мови та вчити застосовувати їх на практиці; продовжити ознайомлення учнів з українською музикою;
- розвивати в учнів чуття ритму, розуміння емоційного змісту й характеру народних танців;
- виховувати в учнів інтерес до народної творчості, заохочувати до її вивчення.

Музичний матеріал: український народний танець «Гопак»; українська народна пісня «Ой єсть в лісі калина»; Ю. Щуровський. Варіації на тему української народної пісні «Ой єсть в лісі калина»; В. Гребенюк «Кущ калини».

Наочні посібники: нотна хрестоматія; ілюстрації до музичних творів; портрет Ю. Щуровського; ілюстрації музичних інструментів; конверти з картками, на яких зазначено основні елементи музичної мови (по декілька різних варіантів кожного).

Обладнання: ТЗН; музичний інструмент; фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований.

Хід уроку

Учні входять до класу під музичний супровід (*М. Ведмедеря «Веснянка»*).

1. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Перевірка готовності класу до уроку. Музичне вітання

2. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У ч и т е л ь. Як ви розумієте слово «розвиток»? Наведіть приклади. Чи може бути розвиток у музиці? Саме про це ми сьогодні поговоримо.

3. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

Бесіда

- Назвіть елементи музичної мови, що ми вивчали.
- Схарактеризуйте кожен з елементів.

4. ОСНОВНА ЧАСТИНА

У ч и т е л ь. Саме елементи музичної мови надають музиці особливої виразності. А чи є з-поміж них найважливіший?

Музичні якості разом якось всі зібрались,
Сперечатись почали, ледь вже не побились!
Хто ж у музиці главніший,
Хто у ній — найважливіший?
Ритм з тривалостями встав
І рішуче всім сказав:
«Доповісти ми всім повинні,
Що ми так більш за всіх потрібні!»
У відповідь брати-лади:
«Без нас і не туди і не сюди!
Прісною б музика була,
Зовсім без настрою б жила!»
Тут Сила звуку підскочила
І заволала, й зашепотіла:
«Панство, що за суперечка?
Я — головніша, безперечно!»
Тембр теж вже не стерпів
Й рішуче промовив:
«Без мене зовсім чорно-біла
Була б музична мова!»
На зібрання прибіг і Темп,
Віддихався повільно,
Сказав: «Я буду головним,
А ви, будь ласка, вільні!»
Що ж тут тільки почалося,
Скільки сварок відбулося!
А Мелодія в куточку
Зітха й шепоче: «Почніть спочатку!»

Вірш можна супроводжувати інсценуванням за участю учнів.

Гра «Композитори» (робота в групах)

Учні об'єднуються у чотири команди. Команди отримують конверти, у яких — картки з різними темпами, ладами, малюнками музичних інструментів, ритмічними рисунками та динамічними відтінками. Також кожній команді повідомляють назву її майбутнього музичного твору

(«Сонячний день», «Осінній дощ», «Боязливий зайчик», «Відважний солдат»). Команди обговорюють характер уявної музики, добирають до неї музичні якості.

Завершивши роботу, представники команд виходять до дошки й називають обрані елементи для своїх творів.

У ч и т е л ь. Кожна з команд використала у своїй роботі лад, динаміку або темп чи тембр із ритмом. Отже, найголовнішого з-поміж них немає! Усі елементи музичної мови забезпечують її розвиток.

Слухання музики

У ч и т е л ь. Пропоную прослухати відому українську народну музику. Спробуйте пригадати її назву.

Слухання українського народного танцю «Гопак».

Це — запальний танець «Гопак». Ми вже можемо схарактеризувати його музику, сміливо користуючись професійною музичною термінологією.

Учні описують характер музики, використовуючи картки.

- Прослухаймо ще раз «Гопак» і перевіримо ваші відповіді.

Повторне слухання українського народного танцю «Гопак».

Робота з поняттями

Отже, завдяки постійним змінам у музичному творі відбувається **розвиток музики**. За назвами основних елементів музичної мови він може бути ***мелодичним, ладовим, ритмічним, темповим, динамічним*** або ***тембровим***.

Вокально-хорова робота

У ч и т е л ь. Ми випробували себе в ролі композиторів, тепер будемо співаками. Розучимо чудову українську народну пісню «Ой єсть в лісі калина».

Розучування пісні.

- Про що ця пісня?
- Чи чули ви її раніше?

Чарівна мелодія та ласкавий характер пісні приваблювали професійних музикантів. Один з них — український композитор Юрій Щуровський — створив варіації на тему цієї пісні. Мелодія у його творі залишилася незмінною, але щоразу варіюється, тобто звучить дещо змінено. Такий музичний твір називають **варіаціями**.

- Прослухайте варіації на цю чудову пісню та поміркуйте, завдяки чому змінюється характер музики.

Слухання музичного твору та обговорення варіацій.

- Що допомогло Ю. Щуровському створити свої варіації? (*Елементи музичної мови*)
- Чи можемо сказати, що завдяки створенню цього твору пісня отримала нове життя, тобто набула певного розвитку?

Продовжимо грати роль співаків та розучимо ще одну пісню, у якій ідеться про чудову рослину, символ нашої Батьківщини — калину.

Слухання та розучування 1-го куплету пісні В. Гребенюка «Кущ калини».

5. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ

Бесіда

- Завдяки чому відбувається розвиток музики?
- Які види розвитку ви можете назвати?
- Який музичний твір називають варіаціями?
- Які пісні вивчали?

Учні виходять із класу під мелодію «Варіацій...» Ю. Щуровського.